

DOMOVÁČEK

jaru 2019

**Zakukala žežulička z doubravy:
„Přišlo jaro, kdo je se mnou pozdraví?
Přišlo, jak by z nebe spadlo, samý
květ,
pospěšte si, chcete-li je uvidět!“**

Kdy oficiálně začíná jaro? Někdo se učil 20. března, jiný 21. března. A oba mohou mít pravdu. Záleží na tom, který rok se zrovna píše.

Skřivánek – na zemi hnízdí, na nebi zpívá

Astronomické jaro začíná v okamžiku, kdy se střed slunečního kotouče ocitne přesně nad rovníkem a Slunce vstoupí do znamení Berana. K tomu každý rok dojde o necelých šest hodin později, v přestupném roce o více než 18 hodin dříve.

První jarní den označujeme jako jarní rovnodennost, protože noc a den jsou přibližně stejně dlouhé. Od tohoto dne se noc zkracuje a den prodlužuje, což trvá až do letního slunovratu, kdy je den dvakrát delší než noc.

Mohou za to přestupné roky. Kalendářní rok trvá 365 nebo 366 dní, ale Země oběhne kolem Slunce za 365 dní, pět hodin a 49 minut. Proto se okamžik jarní rovnodennosti opoždí každý následující rok o přebývajících pět hodin a 49 minut.

V roce 2018 začalo jaro v České republice 20. března v 17:15. V roce 2019 začne jaro o něco později: 20. března ve 22:58. Do roku 2047 bude začátek jara připadat na 20. březen. V roce 2048 se začátek jara dokonce posune na 19. březen.

Na 21. březen se první jarní den vrátí až v roce 2102.

JARNÍ PRANOSTIKY

Březnové slunce má krátké ruce a dlouhý kabát.

Březnové slunce od nohou studí.

Březen - za kamna vlezem.

Zima často ještě do března strká hlavu a někdy jej i dokonce zalehne.

Březen suchý, duben mokrý, květen větrný pytle obilím a sudy vínem naplní.

Kolik mlh v březnu, tolik lijavců v červenci.

V březnu sedlák stromy osekává, ale kabát ještě nesundává.

Co si únor zazelená, březen si to hájí, co si duben zazelená, květen mu to spálí.

Hřmí-li v březnu, sněží v máji.

Březen umí sníh a led rozehrát, ale chce-li i nadělat.

Dubnové počasí nevyslovíš.

Aprílové počasí jsou časy a nečasy.

Duben je napůl březen a napůl květen.

V dubnu se za den i devět druhů počasí sejde.

Panská láska a dubnový sníh dlouho nevydrží.

Aprílové počasí je nad ženu vrtkavější.

Dětský pláč, panská přízeň a dubnové počasí jsou vždy nestálé.

V dubnu svrchu hřeje, od spodu mrazí.

Březen - za kamna vlezem, duben - ještě tam budem, máj - vyženem kozy v háj.

Co duben našetří, to květen spálí.

Je-li duben pěkný, bude květen ještě lepší.

Mokrý duben a pak květen chladný, k sýpkám a senům přístup radný.

Sníh dubnový jako mrva pohnojí.

Teplé deště v dubnu - teplé dny v říjnu.

Březen - za kamna vlezem, duben - ještě tam budem, máj - vyženem kozy v háj.

Co duben našetří, to květen spálí.

Je-li duben pěkný, bude květen ještě lepší.

Mokrý duben a pak květen chladný, k sýpkám a senům přístup radný.

V červnu deštivo a chladno způsobí rok neúrodný snadno.

Často-li se v červnu hrom ozývá, kalné léto potom přichází.

OHLÉDNUTÍ ZA VÁNOCEMI

Na Nový rok, kde kdo je trop... chtělo by se mi upravit známou pranostiku – při zpětném pohledu na několika měsíční martýrium vánočního běsnění. Už od října nás lákaly obchodní řetězce na předvánoční slevy, novinky, netradiční eurochobotinky a jiné sprosté obrázkovinky. Od listopadu zněly koledy i z veřejných záchodků, ač každý správný křesťan ví, že koledy se mají zpívat až o Štědrém dnu – na oslavu narození Ježíše Krista, v čase adventním mají znít roráty (ty zavedl už Karel IV.) – zpěvy vyjadřující očekávání a přípravy na tuto sváteční událost. Christmasové anglické nápěvy osobně nemusím – jednak nemám krb s komínem a jednak nevlastním stáj pro soby. Já miluju jezulátko a vůni jehličí – tedy toho pravého, ne sprejového, kterým můžete dokonat hrůzu toho umělohmotného. A přidáte-li světýlka od Chuana – je atmosféra dokonalá. Ještě teď slyším jak láká „Sluší, sluší pro ctomeček...“. Při pohledu na skvělou čínskou soustavu drátků si nejsem jista, že bych na Štědrý den nevřískala „Hoří, hoří náš domeček“... Se zkracujícími se dny se prodlužují pobyty v nákupních střediscích a před monitory PC – nakupují se dárky, speciální potravinářské ingredience i potřeby na vánoční aranžmá. Vozíky v obchodech se vrší potravinami, které nemůžeme zkonzumovat, ani kdyby se přes náš byt přehnalo imigrační tsunami. Mezi tím se peče, uklízí, vytváří, zdobí, nestíhá se a klotá adrenalin. Spěch i stres jde ruku v ruce s únavou a nepozorností, a od nich už je jen krůček k nehodám. Dědeček si zlomí nohu na naleštěné podlaze, Karlíček propálí novou sedačku při tajné zkoušce pyrotechniky, jezevčík poblínká vyčištěný koberec, babičce bouchne v kuchyni tlakáč, manžel sežere půl cukroví a odmítá zabít kapra... Uondané, umorované a nastolicované jsme teprve v tuto chvíli ochotny přijmout fakt, že -24. přichází Ježíšek a ne hygiena s Polreichem... Za oknem tančí vločka s vločkou, v jídelně docinkávají příbory, z pokoje se ozývá tajemné zvonění zvonečku... A pak, jen jak mávnutím proutku, je po všem. Nákupní horečky ukončeny, kostičky z krků vytaženy, žlučnickové záchvaty utlumeny, členové rodiny po půlnoční mši nalezeny, osobní váhy zatraceny, novoroční předsevzetí sesumírována a z Nového roku vkročení do nového roku připraveno...

Musíme přiznat, že letos se stres nevyhnul ani našemu zařízení, i když se jednalo o stres veskrze kladný. Nabalit přes 400 dárků pro naše seniory, které získali prostřednictvím projektu „Ježíškova vnoučata“ byl dobrý záprah. A že si je naši senioři opravdu zasloužili, bylo na bíledni. V rámci aktivizace napekli a nazdobili cukroví, vyrobili přáníčka, podíleli se na vánoční výzdobě. Sami

napekli perníčky, které si mohli – v rámci vánočních trhů ve Vrbně – návštěvníci osobně nazdobit. Přivítali u nás děti z MŠ Ve Svahu i z Jesenické. Kulturní program si pro nás připravily děti z DD. Zúčastnili se řady akcí spojených s vánoční tematikou – jen namátkou - rozsvěcení vánočního stromu, mikulášské nadílky, vánočních trhů... Vánoce u nás, tak jako v mnoha rodinách, skončí na Tři krále. Přesto, že symbol „K+M+B+“ bývá často prezentován jako zkratky jmen Kašpar, Melichar a Baltazar, pravdou je, že je zkratkou názvu „Christus mansionem benedicat“, latinského ekvivalentu „Ať Kristus požehná tomuto příbytku po celý rok“. Proto se za třetí křížek píše letopočet. Pro nás se však tato zkratka stala také dobrou mnemotechnickou pomůckou. Když odcházíme z domu, tak mrknem a ujistíme se, máme-li K-líče, M-obil a B-rýle...

Poděkování za projekt „Ježíškova vnoučata“

Chřipky jsou tady – jaro ťuká na dveře

Po fotonech slunečních paprsků k nám pomalu, ale jistě, sjíždí předjaří - se všemi svými radostmi a strastmi. Mrazivá rána potahují skla aut démantovou tapetou (a pak hází nevšímáka), když mírně běsnící řidiči škrabou a škrabou...,

ale stejně si nakonec k jejich jménu připíše hvězdičku za zvládnutou rozcevičku. Mlhy se valí údolími – tu či tam namrznou, tu či tam se rozplynou, ale tu či tam si také zalaškují, sednou si na kapoty aut a začnou řidičům vyprávět o nekonečnu bytí, paralerních světech, o jiných dimezích a alternativních vesmírech, které jsou možná na dosah, ale nám zatím zapovězeny. Vyprávění beze sporu zajímavé, ale v danou chvíli naprosto bezpředmětné, protože veškerá energie řidičova se soustředí na to, aby otevřeným okýnkem kontroloval, zda-li se ještě nachází na vozovce. Pak se vznesou a dovolí, aby se den vyloupil do azurova. Sluníčko povytáhne rtuť teploměru do příjemných hodnot a láká k vycházkám a pobytu na čerstvém vzduchu. Krtek oblékne kalhotky s kapsami a ryje jak úkolem, muchy jsou ošťarné, kočky umrouskané, ptactvo uřvané a lidstvo natěšené. A tak i my pobýváme na čerstvém vzduchu, oddáváme se procházkám, ale také posilujeme a trénujeme, protože se právě rozjíždí čtvrtý ročník projektu „Jedeme v tom společně“- tentokrát na Jadran. A tak balíme – kloboučky, plavečky, sluneční brýlečky, krém faktoru nejméně 50 a jiné propriety nutné k pobytu u moře. Cestou navštívíme např. Vídeň, Salzburg a jaderské ostrovy Brač i Pag.

Kromě těla však posilujeme také ducha. Povídali jsme si o W.A. Mozartovi – věděli jste např., že celé libreto jeho díla *Così fan tutte* přebásnil do češtiny Jarek Nohavica? Ale nezůstalo jen u povídání, samozřejmě jsme se také zaposlouchali do jeho nejznámějších děl – Tureckého pochodu, Ukolébavky či Malé noční hudby.

Toto předjarní období sebou, bohužel, přináší i stinné stránky. Vzduchem se prohání orthomyxoviry, a aby nezůstalo při jednom, letos se přidaly ještě morbillivirusy. Takže leckoho sužuje chřipka a kdekoho také spalničky. Přejeme vám proto stále zdraví, úspěšný boj s viry – ať už se spalničkovými, chřipkovými či jinak nachlazeninovými - a těšíme se na další slunečná setkání.

Jedeme v tom společně 4 aneb *Jedeme na Jadran!*

Start:

Praděd, Opava,
Ostrava, Olomouc,
Přerov, Zlín, Brno,
Vídeň, Salzburg,
Rab, Pag, Zadar,
Split =>
zaokrouhleně
2000 km.

Vídeň

Tato katedrála je přirozeným centrem města a věž katedrály hlavním orientačním bodem. Její osud byl velmi pohnutý, byla několikrát ostřelována a bombardována a možná právě proto si jí Vídeňané o to víc hýčkají.

Základní kámen katedrály položil v roce 1359 vévoda Rudolf IV. Habsburský, zeť našeho Karla IV. Rudolf na svého tchána Karla žárlil (nebo ho měl naopak za velký vzor?) a chtěl své sídelní město povznést na stejnou úroveň, na jaké byla Praha. K tomu však ve své době potřeboval reprezentativní svatostánek – katedrálu. Biskupství ovšem bylo ve Vídni zřízeno až v roce 1469, tedy o 125 let později než arcibiskupství v Praze.

Poznávacím znamením katedrály je její 137 metrů vysoká věž, které se familiárně říká Štěpánek. Zajímavostí je zajisté i střecha katedrály. Ta je nejen velmi strmá, sklon dosahuje až 80°, ale hlavně, Jihomoravani, pozor! Střešní krytina pochází z Poštorné u Břeclavi.

Určitě nezapomeňte nahlédnout do interiéru katedrály. Všimněte si precizně vypracované kazatelny, jejímž autorem je sochař Anton Pilgram, který tvořil také v Brně. A to, že katedrála nebyla postavena jen tak „halabala“ dokládá i její precizní číselná symbolika: její šířka byla vypočítána na 111 stop, délka na 333 stop a výška na 444 stop a počet schodů na věž je 343.

Jak se tento symbol Vídně jmenuje?

(ODPOVĚĎ NALEZNETE NA str. poslední)

Salzburg

V roce 1606 dal knížecí arcibiskup Wolf Dietrich postavit přepychový zámek pro svou světskou milenkou Salome Altovou. Dnes jsou zámek a zahrada velkou atrakcí pro návštěvníky Salcburku a místem, kde se konají ty nejromantičtější svatby pod sluncem. Jeho název je vlastně ženské italské jméno, které tvoří dvě

slova: přídavné jméno (obdivuhodný, skvělý, úžasný) a podstatné jméno (kráska, krasavice). Mramorový sál je bývalým reprezentačním sálem knížecího arcibiskupa, v němž koncertovali již Leopold Mozart a jeho děti Wolfgang a

Nannerl. Dnes je jedním z nejkrásnějších oddacích sálů na světě. Pravidelně se zde také pořádají konference, významné kulturní a společenské události a koncertní cykly v rámci Salcburských zámeckých koncertů. Nádherné barokní mramorové schodiště zvané Andělské, které vede do výše zmíněného sálu, je zdobené plastikami a soškami andílků.

Zahradu dal kolem roku 1690 nově vybudovat knížecí arcibiskup Johann Ernst von Thun. Návštěvníci mohou obdivovat základní geometrický půdorys zahrady s nádhernými ornamentálními záhony, sochami a kašnami. Díky své poloze, harmonicky dotvářející podobu historického centra Salcburku, a díky nejkrásnějšímu výhledu na Salcburský chrám a Pevnost Hohensalzburg, který se odtud otevírá, je zahrada jednou z nejvyhledávanějších atrakcí města.

o Pegasova kašna z roku 1913 se sochou bájného okřídleného koně Pegase, dílo sochaře Kaspara Grase z Innsbrucku.

o Kolem vodní nádrže Velké fontány stojí čtyři figurální skupiny, které vytvořil Ottavio Mosto (1690). Symbolizují čtyři elementy: oheň, vzduch, zemi a vodu.

o Přírodní divadlo „Heckentheater“ je umístěno v západní části zahrady. Je jedním z nejstarších svého druhu na severní straně Alp. V létě se zde kromě jiného pořádají také ukázky salcburských lidových obyčejů.

o Zahrada s trpaslíky pochází z období vlády knížecího arcibiskupa Johanna Ernsta knížete Thuna a je nejstarší v Evropě. Původně ji zdobilo 28 barokních

sošek znetvořených lidí vytesaných z vzácného bílého mramoru z hory Untersberg, dnes jich je 17.

o Rozárium s nádhernými záhony pestrobarevných růží se rozkládá na jižní straně zámku.

o Oranžerie dnes slouží jako palmový skleník.

Zahrada je spolu se Skalní jízdárnou a klášterem Nonnbergem jedním z nejznámějších míst. Postavíte-li se na schody před malou vyvýšeninou s rozáriem, otevře se vám nádherný pohled na celou zahradu se Starým Městem a pevností Hohensalzburg v pozadí.

Jak se tento zámek a zahrada jmenují ?

(ODPOVĚĎ NALEZNETE NA str. poslední)

Ostrov severní Dalmácie

Italsky se ostrov nazývá isola di Pago - je to ostrov na severu chorvatské části Dalmácie, který patří do skupiny Kvarnerských ostrovů. Severní část ostrova administrativně náleží k Licko-senjské župě (město Novalja), jižní k Zadarské župě (město Pag a opčiny Kolan a Poveljana) a jedná se tak o jediný chorvatský ostrov, který se dělí mezi dvě župy. Největším sídlem ostrova je město Pag.

Ostrov je velmi protáhlý ve směru severozápad-jihovýchod – při délce 60 km se šířka pohybuje od 2 do 10 km – a zaujímá plochu 285 km². Od pevniny je po délce oddělen Velebitským průlivem (Velebitski kanal), od ostrova Rab na severu Pažským průlivem (Paški kanal), na jihovýchodním konci ho cca 340 m dlouhý Pažský most (Paški most) (bez poplatku) spojuje z mysu Fortica přes Ljubačskou úžinu (Ljubačka vrata) s mysem Ošljak na pevnině. Jinak se lze na ostrov dopravit také trajektem Prizna-Žigljennepřetržité (cca po 1 hodině), další lodní linka funguje mezi městy Karlobag a Pag.

Pobřeží ostrova je rozčleněno několika hlubokými zálivy a jeho celková délka tak dosahuje 269 km, z toho 84 km připadá na oblázkové a písčité pláže. Na jihovýchodě ostrova leží krasová jezera Velo blato a Malo blato.

Nejvyšším bodem ostrova je Sveti Vid (348 m). U města Pag se rozkládají velké saliny (Paške solane) o ploše přes 3 km², z nichž se odedávna odpařováním mořské vody získává sůl. 33 000 tun získaných každým rokem představuje 2/3 produkce soli v Chorvatsku.

Na ostrově vládne středomořské podnebí. Ovšem kvůli chladným větrům z pevniny (bóra) je možné pěstování vinné révy, zeleniny, ovoce a oliv pouze v údolích. I přes snahy místních obyvatel, kteří vystavěli kilometry kamenných zdí, je velká část ostrova holá a skalnatá. Rozšířen je chov ovcí (na ostrově kolem 40 000 kusů), v jejichž stravě se vyskytuje tymián, rozmarýn či šalvěj. Díky této neobvyklé stravě má pažský sýr (Paški sir) nenapodobitelnou chuť a stal se místní specialitou. Ostrov je také proslulý krajčářstvím.

Jak se tento ostrov jmenuje?

(ODPOVĚĎ NALEZNETE NA str. poslední)

Nejkrásnější hvězdy hoří ve ***** nad mořem...

Italsky se toto město nazývá *Spalato* a nachází se ve střední Dalmácii na chorvatském pobřeží Jaderského moře. S přibližně 178 tisíc obyvateli je to druhé největší město Chorvatska a správní středisko Splitsko-dalmatské župy. Město je významným turistickým cílem,

jednak pro svoje historické památky, jednak jako výchozí bod pro letní dovolené na okolních ostrovech. Je také významným chorvatským přístavem. Byl založen na sklonku 3. století římským císařem Diokleciánem, který si zde postavil svůj palác, do něhož se po jeho smrti nastěhovali okolní obyvatelé. Po

vpádu Slovanů do Dalmácie přetrvalo město pod správou Byzance a stalo se jedním z center zbývající latinské populace. Slované potomkům římských měšťanů v Dalmácii říkali Latini. Byzantská říše v oblasti postupně ztrácela vliv

a o strategicky významné město usilovala Benátská republika. Od roku 1069 pak byl součástí Chorvatského království, které později připadlo k Uhrám. V roce 1420 zde moc získala Benátská republika, a to na dalších 300 let; během této doby se zde rozvíjela humanistická kultura. Od roku 1797 až do vyhlášení Království SHS spadalo toto město pod Rakousko-Uhersko, bylo hlavním městem Dalmatské provincie. Po roce 1929 a vytvoření Jugoslávie se stalo město centrem nově vzniklé bánoviny Primorje. Za 2. světové války bylo obsazeno italským fašistickým vojskem a Německem. Je spolu s Rijekou a Zadarem hlavním chorvatským přístavem, ze kterého pravidelně vyplouvají lodě na ostrovy Vis, Korčula, Šolta, Brač, Hvar a také Lastovo, dále pak do italské Ancony.

Nad kterým chorvatským přístavem, jež byl kdysi (tak jako my) součástí Rakouska Uherska, hořely hvězdy ?

(ODPOVĚĎ NALEZNETE NA str. poslední)

POZNÁTE ORIENTAČNÍ MÍSTA „JEDEME NA JADRAN“

1.

2.

2.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

GRATULUJEME OSLAVENCŮM K NAROZENINÁM
/prosinec 2018 – únor 2019/

PÁNŮM A DÁMÁM :

**ANDRÝSKOVÉ
JANOŠKOVÉ HOŠKOVÉ
MUIKULOVÍ
PODOLÁKOVI
SOHROVI SPORKOVI
WRONOVÉ**

Přivítali jsme u nás:

Pani :

**BUDÍNOVOU
MRKVOVOU
LIŠKOVOU
OPLETALOVOU**

ROZLOUČILI JSME SE S PANEM A PANÍ MI:

**ČECHOVOU,
PLAČKEM
LIŠKOVOU**

VELIKONOCE

Velikonoce jsou pohyblivým svátkem, takže jejich datum se každý rok mění. Kdy oslavíme Velký pátek a Velikonoční pondělí v letošním roce? A kdy se mohou školáci těšit na velikonoční prázdniny?

Letos připadá Velikonoční neděle na 21. dubna 2019. Školáci mají proto velikonoční prázdniny ve čtvrtek 18. dubna a na Velký pátek 19. dubna.

Velikonoční pondělí oslavíme 22. dubna 2019, takže do školy se děti vrátí až v úterý 23. dubna 2019.

Pravoslavné Velikonoce jsou oproti těm klasickým, opožděny. Zpravidla o týden, ale někdy i více. Termín letošních pravoslavných velikonoce tak připadá na neděli 28. dubna 2019.

V předvelikonočním týdnu má každý den své vlastní pojmenování. Víte, proč se tomuto týdnu říká pašijový a od čeho se vlastně odvodilo pojmenování jednotlivých dnů?

Velikonoce jsou každoročně v jiném termínu – proto mají označení „pohyblivé“ svátky.

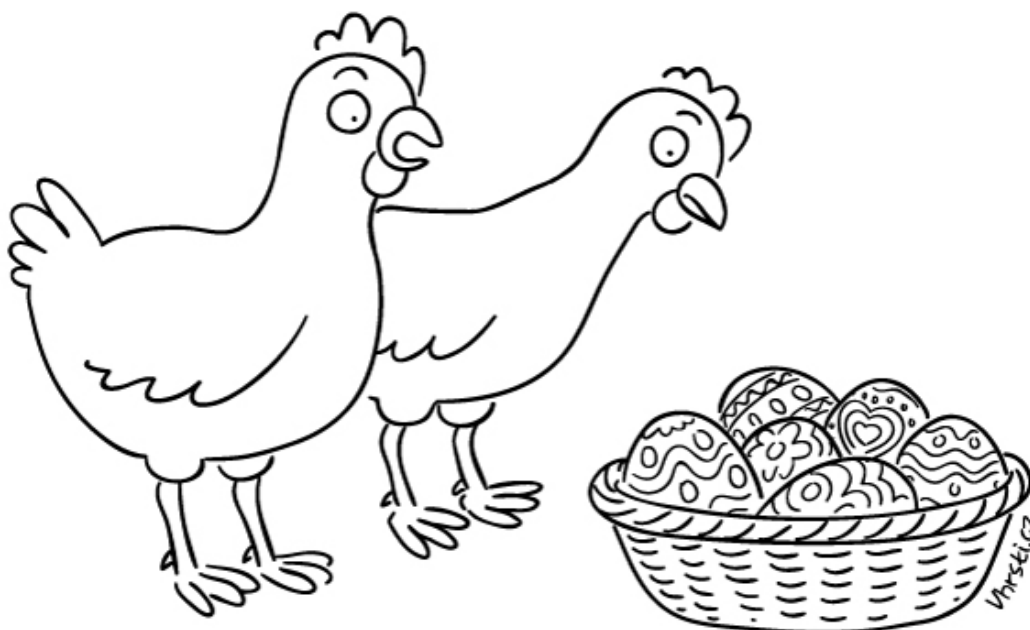
Přesto je v této pohyblivosti určitá pravidelnost. Hod Boží velikonoční vždy připadá na první neděli po prvním jarním

úplňku. Svátky tedy mohou být už v předposledním březnovém týdnu nebo až po polovině dubna.

Barvy dnů v pašijovém týdnu

Celý pašijový týden **vděčí za své pojmenování pašijím** – biblickým vyprávěním o utrpení Krista, které sepisovali Ježíšovi apoštolové. Nejčastěji se čtou pašije svatého Marka, podle kterých se také provozovaly lidové pašijové hry, jejichž tradice opět ožívá.

První den předvelikonočního týdne bývá pojmenován jako **Modré pondělí**, po něm následuje **Šedivé úterý**. Neveselé barvy patrně symbolizovaly nadcházející utrpení, kterým procházel Ježíš před svou popravou. Znaměřší jsou názvy dalších dnů v týdnu: **Škaredá středa, Zelený čtvrtek, Velký pátek, Bílá sobota** a **Hod Boží velikonoční**. Po něm následuje druhý svátek, kterým je **Velikonoční pondělí**.

Bud' nám začali do zrní přidávat LSD, anebo už úplně zešleli.

Nemám nic proti migrantům, ale přizpůsobit se musí oni našemu klimatu, ne naopak !!!

ODPOVĚDI - Vídeň = katedrála sv. Štěpána /Stephansdom/

Salzburg – zámek Mirabell, Mirabellská zahrada

Ostrov severní Dalmácie – Pag

Nejkrásnější hvězdy hoří ve *** nad mořem - Split

1. Praděd, 2. Opava, 3. Ostrava, 4. Olomouc, 5. Přerov, 6. Zlín, 7. Brno,

8. Vídeň, 9. Salzburg, 10. Rab, 11. Pag, 12. Zadar, 13. Split